

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

DEVELOPING A CURRICULUM TO FOSTER AN INCLUSIVE MINDSET OF MINI ENGLISH PROGRAM (MEP) AT THE LOWER SECONDARY LEVEL

ธเนศ เจริญทรัพย์ / Thanet Charoensub¹

อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ / Udomluk Koolsriroj²

พงศธร มหาวิจิตร / Pongsatorn Mahavijit³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งพัฒนาและศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้การวิจัยและพัฒนาควบคู่กับการวิจัยแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ครูผู้ร่วมวิจัย 9 คน และนักเรียน ม.1/1 จำนวน 23 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองของครูผู้ร่วมวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร 3) แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ 4) แบบวัดชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียน และ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นบูรณาการประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มคนชายขอบ ประกอบด้วย กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์/เชื้อชาติที่หลากหลาย กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ กลุ่ม LGBTQIA+ กลุ่มศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย กลุ่มความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม และกลุ่มผู้มีความบกพร่อง ครุมีความเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองด้านการพัฒนาหลักสูตรในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน ค่าเฉลี่ยชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของครูเพิ่มจาก 2.92 เป็น 3.65 และของนักเรียนจาก 3.01 เป็น 3.71 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรของครูและนักเรียนอยู่ในระดับมาก (ครู: 3.96, S.D. = 0.80; นักเรียน: 4.02, S.D. = 0.84)

ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า นวัตกรรมหลักสูตรที่พัฒนาผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมสามารถส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน ได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของการจัดการศึกษารูปแบบสองภาษา

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, การวิจัยแบบมีส่วนร่วม, กลุ่มคนชายขอบ, ชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน

¹ นิสิตหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Faculty of Education, Kasetsart University), Corresponding Author: thanet.natetc@outlook.com

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Faculty of Education, Kasetsart University), feduulk@ku.ac.th

³ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Faculty of Education, Kasetsart University), feduptm@ku.ac.th

ABSTRACT

This research aims to develop and study the outcomes of learning management using a curriculum designed to foster an inclusive mindset of the Mini English Program (MEP) at lower secondary level. The study employed a research and development approach and participatory action research methodology. The sample group consisted of nine co-researcher teachers and 23 Mattayomsuksa 1/1 MEP students in the second semester of the 2024 academic year, selected by purposive sampling. The research instruments included: 1) a questionnaire on teachers' perceived knowledge on curriculum development, 2) a curriculum appropriateness evaluation form, 3) a classroom observation checklist, 4) an inclusive mindset assessment for both the co-researcher teachers and students, and 5) an opinionnaire towards the curriculum. Descriptive statistics—arithmetic mean and standard deviation—were used for data analysis. The findings revealed that the developed curriculum integrated content relevant to marginalized groups, including the elderly, ethnically/racially diverse populations, individuals living with HIV/AIDS, LGBTQIA+ individuals, religious and belief minorities, socioeconomically disadvantaged groups, and persons with disabilities. The teachers perceive their own level of knowledge in curriculum development at a high level, particularly in learning management and the concept of inclusive mindset. The inclusive mindset scores increased from 2.92 to 3.65 for teachers and from 3.01 to 3.71 for students. Both groups expressed a high level of opinion towards the curriculum (teachers: $M = 3.96$, $S.D. = 0.80$; students: $M = 4.02$, $S.D. = 0.84$).

These findings indicate that a curriculum innovation through participatory process can effectively foster an inclusive mindset in the context of bilingual education management.

Keywords: curriculum development, participatory action research, marginalized group, inclusive mindset

บทนำ

ในบริบทของการปฏิรูปการศึกษาระดับนานาชาติที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยเฉพาะหลักการ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (No one left behind) การสร้างสังคมแห่งความเข้าใจความหลากหลายและการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพซึ่งกันและกัน หรือ “Inclusive Society” ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นในฐานะเป้าหมายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 แนวคิดดังกล่าวนำไปสู่การส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน (inclusive mindset) ซึ่งเป็นระบบความเชื่อ ทักษะ และค่านิยมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในความหลากหลาย การลดอคติ และการเคารพต่อความแตกต่างของมนุษย์ (UNESCO, 2014 b: online; Sen, 2000: online) โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียนที่มีความหลากหลายทาง

วัฒนธรรมและภาษา การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษากลางจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างสะพานเชื่อมสู่ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม (Statista, 2023: online; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 220)

โรงเรียนราชันหาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 ในฐานะโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบโครงการ Mini English Program (MEP) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษควบคู่กับการปลูกฝังคุณลักษณะพลเมืองโลกในนักเรียน จึงได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมสมรรถนะด้านความเป็นพลเมืองโลก (global citizenship) ให้เป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยเคารพในความแตกต่างและมีจิตสาธารณะ อย่างไรก็ตาม แม้นโยบายการจัดการศึกษาแบบสองภาษา (bilingual education) จะมีความก้าวหน้า แต่ในทางปฏิบัติพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังมิได้บูรณาการแนวคิดเรื่องพลเมืองโลกหรือประเด็นความหลากหลายเข้าไว้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการแปลงนโยบายให้เป็นการปฏิบัติที่แท้จริงในห้องเรียน ยิ่งไปกว่านั้นผลการประเมินระดับนานาชาติ เช่น PISA (OECD, 2018: online) ยังสะท้อนว่านักเรียนไทยมีความสามารถด้านสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลก (global competence) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลก อีกทั้งปัญหาเชิงพฤติกรรม เช่น การกลั่นแกล้งในโรงเรียน การเลือกปฏิบัติทางเพศ ศาสนา และเชื้อชาติ ยังพบได้อย่างต่อเนื่องในรายงานด้านสุขภาพและสิทธิมนุษยชน (World Justice Project, 2023: online; สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2564: 2)

จากสภาพที่คาดหวังและปัญหาในเรื่องชุดความคิดแบบครอบคลุมนักเรียน การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมนักเรียน พร้อมกับการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง หลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมนักเรียนจึงเป็นหลักสูตรที่ตระหนักและเห็นคุณค่าของความหลากหลาย สะท้อนประสบการณ์ของกลุ่มวัฒนธรรมและสังคมต่าง ๆ โดยปราศจากอคติ ไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจโลกแบบองค์รวมมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยให้นักเรียนได้เชื่อมโยงกับมุมมองที่แตกต่างกันอีกด้วย ดังที่ Johnson (2018: 21) และ Smith (2020: 9) เน้นย้ำถึงความสำคัญของการบูรณาการแนวคิดประสบการณ์ที่หลากหลายเข้าไว้ในหลักสูตรผ่านการเรียนวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และการศึกษาวรรณกรรมแบบครอบคลุมนักเรียนจะช่วยให้เด็กเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความแตกต่างของมวลประสบการณ์อันหลากหลายของมนุษย์และเรียนรู้ที่จะชื่นชมคุณค่าของความแตกต่างทั้งมวล

ทั้งนี้ การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมนักเรียนจึงไม่เป็นเพียงทางเลือกแต่เป็นความจำเป็นของการจัดการศึกษายุคใหม่เพื่อเตรียมนักเรียนให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในโลกที่มีพลวัตทางสังคมสูง มีการเคลื่อนไหวข้ามพรมแดนของผู้คน ความเชื่อ วัฒนธรรม และเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยแห่งการสร้างอัตลักษณ์และทัศนคติของนักเรียน การพัฒนาหลักสูตรที่ตระหนักถึงความหลากหลายและสิทธิมนุษยชนนี้จึงเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างพลเมืองโลกที่มีจิตสาธารณะและความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ (UNESCO, 2014 a; OECD, 2018: online)

จากบริบทดังกล่าว การวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนาและศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมชุดความคิด แบบครอบคลุมนักเรียน

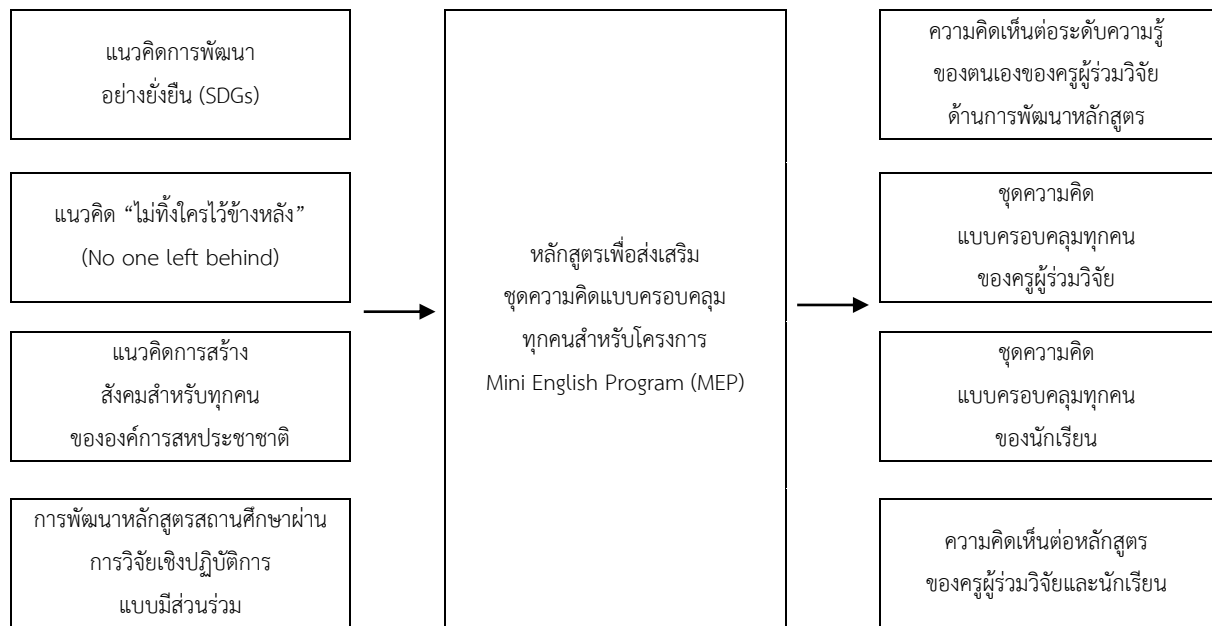
ทุกคนผ่านกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีคณะครูผู้สอนชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 9 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมวิจัย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 23 คน เป็นกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรครอบคลุม 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งอยู่ภายใต้ขอบเขตหน้าที่และอำนาจในการบริหารจัดการของผู้วิจัยโดยตรงในฐานะผู้รับผิดชอบหลักสูตร ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สุขศึกษาและพลศึกษา (รายวิชาสุขศึกษา) และภาษาต่างประเทศ (รายวิชาภาษาอังกฤษ) โดยบูรณาการประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มคนชายขอบ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์/เชื้อชาติที่หลากหลาย กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ กลุ่ม LGBTQIA+ กลุ่มศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย กลุ่มความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม และกลุ่มผู้มีความบกพร่อง เข้ากับเนื้อหากระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เพื่อสร้างต้นแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและส่งเสริมความเข้าใจสังคมพหุวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้พัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อออกแบบหลักสูตรที่ส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน ซึ่งสะท้อนการเชื่อมโยงจากนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับห้องเรียน โดยมีพื้นฐานจากแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะหลักการ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (UNESCO, 2015: 2; United Nations, 2018: 2) แนวคิดดังกล่าวนำไปสู่การสร้างสังคมแบบครอบคลุมที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ (Sen, 2000: online; UNESCO, 2014 b: online) แนวคิด Inclusive Mindset ซึ่งหมายถึงระบบความเชื่อ ทักษะ และค่านิยมที่ส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายและการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพ (Florian & Black-Hawkins, 2011: 813-828; Booth & Ainscow, 2016: 4; Smith, 2020: 9) จึงถูกนำมาใช้เป็นแกนหลักในการออกแบบหลักสูตร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมร่วมกับครูไทยและครูต่างชาติใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ แนวทางการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมได้อิงงานวิจัยของ Johnson (2018: 21) และ Banks & Banks (2019: 18) ที่ชี้ว่าการบูรณาการประเด็นกลุ่มชายขอบและวัฒนธรรมหลากหลายจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจโลกแบบองค์รวมและสมรรถนะพลเมืองโลกในนักเรียน กรอบแนวคิดการวิจัยที่พัฒนาขึ้นจึงมุ่งสะท้อนแนวคิดเหล่านี้ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยรูปแบบการวิจัยและพัฒนาในลักษณะของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม มีขอบเขตของการวิจัยครอบคลุม ดังนี้

1. งานวิจัยนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่อ้างอิงมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และผลการเรียนรู้ซึ่งบูรณาการความรู้เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มคนชายขอบ ประกอบด้วย กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์/เชื้อชาติที่หลากหลาย กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ กลุ่ม LGBTQIA+ กลุ่มศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย กลุ่มความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม และกลุ่มผู้มีความบกพร่อง ทั้งนี้หลักสูตรนี้ ประกอบด้วย ชื่อรายวิชา คำอธิบายรายวิชา ชื่อหน่วยการเรียนรู้ โครงการสอน เนื้อหารายวิชา และตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา Mathematics 2 (MA21102) รายวิชา Science 2 (SC21102) รายวิชา Spreadsheet Program (SC20222) รายวิชา Health Education 2 (HP21103) และรายวิชา English through Songs (EN21202)

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 คณะครูผู้ร่วมวิจัยสังกัดโรงเรียนราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นชายชาวฟิลิปปินส์ จำนวน 3 คน หญิงชาวแอฟริกาใต้ จำนวน 1 คน และเป็นหญิงชาวไทย จำนวน 5 คน โดยในขั้นเตรียมการพัฒนาหลักสูตรและขั้นพัฒนาหลักสูตรทุกคนเป็นผู้ทำหน้าที่ร่างหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ชื่อรายวิชา คำอธิบายรายวิชา ชื่อหน่วยการเรียนรู้ โครงการสอน เนื้อหารายวิชา และแผนการจัดการเรียนรู้ ในขณะที่ขั้นทดลองใช้และประเมินหลักสูตรครูชาวต่างประเทศทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน และครูชาวไทยเป็นครูผู้สังเกตการจัดการเรียนรู้

2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภายใต้โครงการ Mini English Program (MEP) โรงเรียนราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 จำนวน 23 คน เป็นชาย 10 คน และหญิง 13 คน ในภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2567 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยการทดลองใช้หลักสูตรกับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากเป็นระดับชั้นเริ่มต้นที่นักเรียนยังไม่มีพื้นฐานหรือประสบการณ์จากหลักสูตรเดิมจึงเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวจัดกระทำ คือ การจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา คือ

3.2.1 ความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองของครูผู้ร่วมวิจัยในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2.2 ชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียน

3.2.3 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรของครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4. ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตร คือ 20 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ณ โรงเรียนราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร โดยใช้เวลา ดังนี้ 1) รายวิชา Mathematics 2 จำนวน 60 ชั่วโมง 2) รายวิชา Science 2 จำนวน 60 ชั่วโมง 3) รายวิชา Spreadsheet Program จำนวน 40 ชั่วโมง 4) รายวิชา Health Education จำนวน 20 ชั่วโมง และ 5) รายวิชา English through Songs จำนวน 40 ชั่วโมง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองของครูผู้ร่วมวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 6 ข้อคำถาม ซึ่งเป็นรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ

5.2 แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ สภาพและความจำเป็นของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา แนวทางการจัดกิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ

5.3 แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร จำนวน 8 ประเด็น ได้แก่ การนำเข้าสู่บทเรียน การดำเนินการสอน การสรุปบทเรียน การประเมินผลการเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน การควบคุมชั้นเรียน ประสิทธิภาพการใช้เวลาในการสอน และบุคลิกภาพของครู ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ

5.4 แบบวัดชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียน จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ความเข้าใจภาพรวมของสังคมที่มีความหลากหลาย ชุดความคิดต่อผู้สูงอายุ ชุดความคิดต่อกลุ่มชาติพันธุ์/เชื้อชาติที่หลากหลาย ชุดความคิดต่อความตระหนักรู้เกี่ยวกับ HIV/AIDS ชุดความคิดต่อกลุ่ม LGBTQIA+ ชุดความคิดต่อศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย ชุดความคิดต่อความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม และ

ชุดความคิดต่อผู้มีความบกพร่อง ซึ่งเป็นรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ

5.5 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรของครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียน จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน การปฏิบัติการสอน การใช้ภาษา วัสดุและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งเป็นรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ

วิธีดำเนินการ

การวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการพัฒนาหลักสูตร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การวิจัยแบบมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การขออนุญาตและการทบทวนหลักสูตรเดิมก่อนการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยหลักให้ความรู้ครูผู้ร่วมวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตร และดำเนินการวัดชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของคณะครูผู้ร่วมวิจัยก่อนการให้ความรู้ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนการทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 2 ขั้นพัฒนาหลักสูตร โดยผู้วิจัยและคณะครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน ประกอบด้วยครูชาวไทย จำนวน 5 คน และครูชาวต่างประเทศ จำนวน 4 คน ดำเนินการร่างหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย ชื่อรายวิชา คำอธิบายรายวิชา ชื่อหน่วยการเรียนรู้ โครงการสอน เนื้อหารายวิชา และแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา Mathematics 2 (MA21102) รายวิชา Science 2 (SC21102) รายวิชา Spreadsheet Program (SC20222) รายวิชา Health Education 2 (HP21103) และรายวิชา English through Songs (EN21202) จากนั้นผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และนำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากนั้นนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร สาขาวิชาเอก และครูชำนาญการพิเศษในสาขาวิชาเอก เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยนำหลักสูตรไปทดลองใช้ในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ใน 5 รายวิชา ได้แก่ รายวิชา Mathematics 2 (MA21102) รายวิชา Science 2 (SC21102) รายวิชา Spreadsheet Program (SC20222) รายวิชา Health Education 2 (HP21103) และ รายวิชา English through Songs (EN21202) จากนั้นผู้วิจัยวัดชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนและสอบถามความคิดเห็นของคณะครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ในประเด็นด้านบรรยากาศในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน การปฏิบัติการสอน การใช้ภาษา วัสดุและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล ทั้งนี้ เครื่องมือชนิดแบบมาตราส่วนประมาณค่าทุกชนิดที่ใช้ในการวิจัยและนำเสนอในรูปแบบของค่าเฉลี่ยเลขคณิต จะใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 แปลความว่า มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 แปลความว่า มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 แปลความว่า ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 แปลความว่า น้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 แปลความว่า น้อยที่สุด (เพ็ญแข ศิริวรรณ และคณะ, 2551: 163)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับโครงการ Mini English Program (MEP) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะครูผู้ร่วมวิจัยใน 3 ขั้นตอนหลัก และมีผลการศึกษา ดังนี้

1.1 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยและคณะครูร่วมวิจัยได้คงโครงสร้างหลักสูตรเดิมไว้ และดำเนินการปรับในส่วนของคุณอธิบายรายวิชา จำนวน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (รายวิชาสุขศึกษา) และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (รายวิชาภาษาอังกฤษ) จุดเน้นของการปรับคำอธิบายรายวิชานั้นเป็นไปเพื่อบูรณาการประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มชายขอบ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์/เชื้อชาติที่หลากหลาย กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ กลุ่ม LGBTQIA+ กลุ่มศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย กลุ่มความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม และกลุ่มผู้มีความบกพร่องเข้ากับเนื้อหาทางวิชาการ

1.2 การพัฒนาสื่อหน่วยการเรียนรู้ โครงการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาได้รับการออกแบบโดยยึดหลักการบูรณาการองค์ความรู้เข้ากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อสะท้อนแนวคิดชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนผ่านหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความหลากหลาย ความเท่าเทียม และความเข้าใจในบริบทของกลุ่มชายขอบ โดยมีตัวอย่างสื่อหน่วยการเรียนรู้ เช่น “Socially Conscious Math Applications” ในรายวิชา Mathematics 2 ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องสัดส่วน อัตราส่วน และเปอร์เซ็นต์ผ่านกรณีศึกษาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในสังคม “Global Weather and Cultural Impact” ในรายวิชา Science 2 ซึ่งเชื่อมโยงผลกระทบของสภาพภูมิอากาศกับวิถีชีวิตของชุมชนชาติพันธุ์ และ “Creating Inclusive Websites” ในรายวิชา Spreadsheet Program ซึ่งให้นักเรียนออกแบบเว็บไซต์ที่เข้าถึงได้สำหรับผู้ใช้งานที่บกพร่องทางสายตาและการเคลื่อนไหว

นอกจากนี้ โครงการสอน (course outline) ในแต่ละวิชายังประกอบด้วยโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัด กิจกรรมการเรียนรู้ และเกณฑ์การประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 การสร้างพลเมืองโลก และการส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อความหลากหลาย ตัวอย่างกิจกรรมที่ใช้ เช่น การอภิปรายหัวข้อ “How Can We Redesign Cities for All?” การวิเคราะห์เพลงเกี่ยวกับความเท่าเทียมในรายวิชา English through Songs และการออกแบบโครงการ “Inclusive Health Campaign” ในรายวิชา Health Education 2 เพื่อฝึกนักเรียนคิดและลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มชายขอบ

1.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร จากผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน ครอบคลุม 6 ด้านหลัก ได้แก่ สภาพและความจำเป็นของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา แนวทางการจัดกิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล มีผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร เป็นดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมหลักสูตร

(n = 15)

รายการประเมิน	รายวิชา					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	Mathematics 2	Science 2	Spreadsheet Program	Health Education 2	English through Songs			
ด้านสภาพและความจำเป็น	4.87	4.47	4.80	4.87	4.73	4.75	0.15	มากที่สุด
ด้านจุดมุ่งหมาย	4.77	4.00	4.92	4.92	4.67	4.66	0.34	มากที่สุด
ด้านโครงสร้างเนื้อหา	4.96	3.93	4.85	4.96	4.70	4.68	0.39	มากที่สุด
ด้านแนวทางการจัดกิจกรรม	4.86	3.93	4.87	4.87	4.80	4.67	0.37	มากที่สุด
ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.86	4.00	4.87	4.87	4.60	4.64	0.34	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	5.00	3.87	4.87	4.93	4.67	4.67	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.89	4.03	4.86	4.90	4.70	4.68	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของผลการประเมินทั้ง 6 ด้าน เท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม เท่ากับ 0.33 แปลผลได้ว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านโครงสร้างเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.90 รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านแนวทางการจัดกิจกรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.67 และ 4.64 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.15-0.41 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง แสดงถึงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผลการใช้หลักสูตร

2.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองของครูผู้ร่วมวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และร้อยละของความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองของครูผู้ร่วมวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร

(n = 9)

รายการประเมิน	ระดับความรู้ของครู				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร	8 (88.89)	1 (11.11)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
2. ท่านสามารถตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	7 (77.78)	2 (22.22)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และร้อยละของความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองของครูผู้ร่วมวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร (ต่อ)

(n = 9)

รายการประเมิน	ระดับความรู้ของครู				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. ท่านมีความรู้ในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ อย่างถูกต้อง	7 (77.78)	1 (11.11)	1 (11.11)	0 (0)	0 (0)
4. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและการออกแบบ การจัดการเรียนรู้	8 (88.89)	1 (11.11)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
5. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการวัดและ ประเมินผลตามหลักสูตร	6 (66.67)	2 (22.22)	1 (11.11)	0 (0)	0 (0)
6. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับความครอบคลุมและ ชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน	9 (100.00)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองของคณะครูผู้ร่วมวิจัยใน 6 ด้านหลักเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการเขียนคำอธิบายรายวิชา (ร้อยละ 88.89) และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (ร้อยละ 88.89) ขณะที่ด้านความรู้เกี่ยวกับความครอบคลุมและชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน (ร้อยละ 100) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และแนวทางการวัดและประเมินผล พบความแตกต่างของระดับความรู้ระหว่างบุคคลมากที่สุด สะท้อนถึงความจำเป็นในการเสริมความเข้าใจเชิงลึกในประเด็นนี้

2.2 ผลการสังเกตการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

จากผลการสังเกตการจัดการเรียนรู้ ใน 5 รายวิชา ได้แก่ Mathematics 2, Science 2, Spreadsheet Program, Health Education 2 และ English through Songs แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนสามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการหลักการของความหลากหลาย ความเท่าเทียม และการยอมรับความแตกต่างเข้าไว้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างรอบด้าน ในภาพรวมของทุกรายวิชานั้น ครูผู้สอนได้ปฏิบัติในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ตามแนวทางของการสร้างชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน โดยเฉพาะด้านการใช้ภาษาที่เป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ การเชื่อมโยงเนื้อหากับชีวิตจริงของนักเรียนที่มีความหลากหลาย และการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ปลอดภัย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครูสอดแทรกแนวคิดการยอมรับความแตกต่างผ่านบทเพลงได้อย่างกลมกลืน ใช้เวลาการสอนได้ยืดหยุ่น ออกแบบกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วม วัดและประเมินผลตรงเป้าหมายของการพัฒนาชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดี แต่งกายสุภาพ ยอมรับความคิดเห็นที่หลากหลาย และใส่ใจในมิติของความเท่าเทียมในทุกช่วงของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การสร้างชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนไม่ได้อยู่เพียงแค่นโยบายแต่แฝงอยู่ในการจัดการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนอย่างแท้จริง

2.3 ผลการศึกษาชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียน

จากผลการศึกษาชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้านหลักที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนชายขอบ พบว่า ทั้งครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนต่างมีการพัฒนาแนวคิดในเชิงบวกเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยผลการวัดชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของครูผู้ร่วมวิจัย ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของครูก่อนและหลังใช้หลักสูตร

(n = 9)

ด้าน	ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้หลักสูตร	ค่าเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตร
1. ความเข้าใจภาพรวมของสังคมที่มีความหลากหลาย	2.84	3.62
2. ชุดความคิดต่อผู้สูงอายุ	2.82	3.62
3. ชุดความคิดต่อกลุ่มชาติพันธุ์/เชื้อชาติที่หลากหลาย	2.84	3.60
4. ชุดความคิดต่อความตระหนักรู้เกี่ยวกับ HIV/AIDS	2.69	3.38
5. ชุดความคิดต่อกลุ่ม LGBTQIA+	3.11	3.82
6. ชุดความคิดต่อศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย	3.09	3.71
7. ชุดความคิดต่อความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม	2.96	3.60
8. ชุดความคิดต่อผู้มีความบกพร่อง	3.00	3.87
เฉลี่ย	2.92	3.65

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของครู พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตรสูงที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ชุดความคิดต่อผู้มีความบกพร่อง มีค่าเฉลี่ย 3.87 ความคิดเห็นต่อกลุ่ม LGBTQIA+ มีค่าเฉลี่ย 3.82 และศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.71 ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความตระหนักรู้เกี่ยวกับ HIV/AIDS ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.38 เมื่อพิจารณาภาพรวมของค่าเฉลี่ยก่อนการใช้หลักสูตรเท่ากับ 2.92 และหลังการใช้หลักสูตรเพิ่มขึ้นเป็น 3.65

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

(n = 23)

ด้าน	ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้หลักสูตร	ค่าเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตร
1. ความเข้าใจภาพรวมของสังคมที่มีความหลากหลาย	3.00	3.74
2. ชุดความคิดต่อผู้สูงอายุ	3.03	3.71
3. ชุดความคิดต่อกลุ่มชาติพันธุ์/เชื้อชาติที่หลากหลาย	3.03	3.77
4. ชุดความคิดต่อความตระหนักรู้เกี่ยวกับ HIV/AIDS	2.92	3.63
5. ชุดความคิดต่อกลุ่ม LGBTQIA+	3.01	3.67
6. ชุดความคิดต่อศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย	3.15	3.80
7. ชุดความคิดต่อความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม	2.98	3.75
8. ชุดความคิดต่อผู้มีความบกพร่อง	2.93	3.62
เฉลี่ย	3.01	3.71

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตรสูงที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.80 กลุ่มชาติพันธุ์/เชื้อชาติที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 3.77 และความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.75 ในขณะที่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ชุดความคิดต่อผู้มีความบกพร่อง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.62 เมื่อพิจารณาภาพรวมของค่าเฉลี่ยก่อนการใช้หลักสูตรเท่ากับ 3.01 และหลังการใช้หลักสูตรเพิ่มขึ้นเป็น 3.71

2.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของคณะครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของคณะครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนต่อหลักสูตรพบข้อค้นพบที่มีความหลากหลายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรในการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศการเรียนรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมของนักเรียนและครูไปในทิศทางที่เปิดกว้างและตระหนักรู้ต่อความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นครูผู้ร่วมวิจัยที่มีต่อหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

(n = 9)

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บรรยากาศในชั้นเรียน	4.02	0.84	เห็นด้วยมาก
2. สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน	3.98	0.85	เห็นด้วยมาก
3. การปฏิบัติการสอน	3.91	0.86	เห็นด้วยมาก
4. การใช้ภาษา	4.03	0.74	เห็นด้วยมาก
5. วัสดุและแหล่งเรียนรู้	3.91	0.79	เห็นด้วยมาก
6. การประเมินผล	3.93	0.72	เห็นด้วยมาก
เฉลี่ย	3.96	0.80	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ร่วมวิจัยที่มีต่อหลักสูตร พบว่า โดยค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ที่ 3.96 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.80 ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ได้แก่ ด้านการใช้ภาษา มีเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.03 (S.D. = 0.74) รองลงมา ได้แก่ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.02 (S.D. = 0.84) และด้านสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 (S.D. = 0.85) อย่างไรก็ตาม ด้านที่ได้รับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวัสดุและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 (S.D. = 0.79) และด้านการปฏิบัติการสอน ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 (S.D. = 0.86) ในด้านการประเมินผล พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.93 (S.D. = 0.72) ซึ่งครูส่วนใหญ่ให้คะแนนในระดับเห็นด้วยมาก ยกเว้นครู B ที่ประเมินในระดับเห็นด้วยปานกลางที่ 3.33 ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นเชิงคุณภาพของครูหลายคน ที่สะท้อนถึงข้อจำกัดด้านเวลาในการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์ความหลากหลายของนักเรียน เช่น เด็กที่มีปัญหาด้านการอ่าน หรือเด็กที่ต้องการภาพมากกว่าเนื้อหา ทั้งนี้ ครูมีมุมมองในเชิงบวกต่อผลลัพธ์ของการใช้หลักสูตร โดยเห็นว่าสามารถปรับเปลี่ยนบรรยากาศห้องเรียนให้มีความอบอุ่น นักเรียนกล้าแสดงออก

มากขึ้น และลดพฤติกรรมการตัดสินใจหรือลังเลได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือประเมินผลให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักเรียนที่หลากหลาย

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

(n = 23)

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บรรยากาศในชั้นเรียน	4.06	0.85	เห็นด้วยมาก
2. สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน	4.05	0.79	เห็นด้วยมาก
3. การปฏิบัติการสอน	4.04	0.78	เห็นด้วยมาก
4. การใช้ภาษา	3.99	0.80	เห็นด้วยมาก
5. วัสดุและแหล่งเรียนรู้	3.96	0.83	เห็นด้วยมาก
6. การประเมินผล	4.04	0.97	เห็นด้วยมาก
เฉลี่ย	4.02	0.84	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 6 ผลสรุปการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากโดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 (S.D. = 0.85) รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 (S.D. = 0.79) ตามมาด้วยด้านการปฏิบัติการสอนและด้านการประเมินผล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (S.D. = 0.78) และ 4.04 (S.D. = 0.97) ตามลำดับ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านวัสดุและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งยังคงอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (S.D. = 0.83) และนักเรียนมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ครูให้ความสำคัญกับความรู้สึกรักของนักเรียนทุกคน ไม่เลือกปฏิบัติ และใช้ภาษาที่เคารพความหลากหลาย อย่างไรก็ตาม นักเรียนหลายคนเสนอว่า เนื้อหาบางประเด็นที่เกี่ยวกับความหลากหลายนั้นปรากฏถี่เกินไปในทุกบทเรียน ทำให้เกิดความรู้สึกจำเจและขาดความท้าทายทางวิชาการ นักเรียนจึงต้องการให้มีการสอดแทรกกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น เพื่อส่งเสริมทักษะอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติเชิงบวก

จากกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยดำเนินการร่วมกับครูผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในโครงการ Mini English Program (MEP) ส่งผลให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีจุดเน้นในการส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนผ่านการบูรณาการเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผล หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1) การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่สะท้อนประเด็นความหลากหลายทางสังคม โดยใช้ชื่อหน่วยที่เชื่อมโยงบริบทของนักเรียนกับประเด็นร่วมสมัย เช่น “Socially Conscious Math Applications” “Global Weather and Cultural Impact” และ “Creating Inclusive Websites” 2) การเลือกใช้กิจกรรมเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการคิดวิเคราะห์เชิงสังคม เช่น การอภิปรายกรณีศึกษาเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียม การสร้างโครงการเพื่อสังคม และการออกแบบสื่อสำหรับทุกคน และ 3) การบูรณาการความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชายขอบเข้ากับเนื้อหาและวิธีประเมินผล ที่ยึดนักเรียน

เป็นสำคัญ และเน้นการสะท้อนคิดเกี่ยวกับคุณค่าของความหลากหลาย หลักสูตรนี้จึงไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษและการบูรณาการความรู้เท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือทางการศึกษาในการสร้างพลเมืองโลกที่ตระหนักรู้ เข้าใจ และอยู่ร่วมกับความแตกต่างหลากหลายได้อย่างสันติ

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาควบคู่กับการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ครอบคลุม 3 ขั้นตอน คือ การเตรียม พัฒนา และทดลองใช้หลักสูตร โดยเนื้อหาครอบคลุมกลุ่มชายขอบ อาทิ LGBTQIA+ ผู้สูงอายุ ผู้มีความบกพร่อง และผู้ติดเชื้อ HIV มีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรม และเป้าหมายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมสอดคล้องตามแนวทางของ Vorapanya & Dunlap (2012: 1014-1028) และ UNESCO (2017: online) และงานวิจัยโดย Vibulpatanavong (2018 b: 62-75) พบว่า ในบริบทของประเทศไทย การบูรณาการบริบททางสังคมลงในหลักสูตรการศึกษา ช่วยลดอุปสรรคด้านทัศนคติที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้เกิดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องและผู้เรียนจากหลากหลายวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

2. ผลการใช้หลักสูตร

2.1 ด้านความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองของครูผู้ร่วมวิจัย ครูส่วนใหญ่คิดเห็นว่าตนเองมีความรู้ในระดับมากถึงมากที่สุด ใน 6 ด้าน โดยเฉพาะด้านการเขียนคำอธิบายรายวิชาและการออกแบบการเรียนรู้ (ร้อยละ 88.89) อย่างไรก็ตาม ด้านการวัดและประเมินผลควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมถึงแม้จะอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 66.67 ทั้งนี้ครูสามารถบูรณาการชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนได้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับทฤษฎี Fullan (2007: 89), Banks & Banks (2019: 18) และ Ornstein & Hunkins (2017: 50) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิฑูรย์ กุญแจแก้ว, พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2566: 50-67) ซึ่งชี้ว่าแม้มีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับสูง แต่ครูยังจำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้างทักษะด้านการประเมินอย่างชัดเจน

2.2 ด้านผลการสังเกตการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้การเรียนรู้แบบเชิงรุก เทคนิคหลากหลาย และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ส่งผลให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมเปิดรับความหลากหลายและมีพัฒนาการด้านแนวคิดเชิงสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Doolittle, Turner & Mulder (2023: 12) และ Banks (2019: 3-15) และงานวิจัยของ Inclusive Education in Thailand (2012: 1014-1028) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมส่งผลให้ลดอคติและเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน รวมไปถึงผลวิจัยของ Shafi, Akbar & Rafiq-uz-Zaman (2020: 124-134) ที่พบว่าวิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มช่วยลดอคติและพัฒนาความสัมพันธ์ในนักเรียนมัธยมศึกษาประเทศปากีสถานได้

2.3 ด้านชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนมีพัฒนาการด้านชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน โดยคะแนนเฉลี่ยของครูเพิ่มจาก 2.92 เป็น 3.65 และนักเรียนจาก 3.01 เป็น 3.71 อย่างไรก็ตาม บางประเด็น เช่น HIV/AIDS และชาติพันธุ์ ยังมีคะแนนต่ำกว่าด้านอื่น ซึ่งสะท้อนข้อจำกัดในการออกแบบเนื้อหา ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงเชิงชุดความคิดยังต้องอาศัยเวลาและประสบการณ์เชิงลึก (Dweck, 2006: 7; Mezirow, 1997: 5-12) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Vibulpatanavong (2018 a: 67-70) ที่ระบุว่า การเปลี่ยนชุดความคิดต่อกลุ่มชายขอบต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง

2.4 ด้านความคิดเห็นต่อหลักสูตร ทั้งครูและนักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อหลักสูตร โดยเฉพาะในด้านความเท่าเทียม การไม่เลือกปฏิบัติ และการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม ควรปรับปรุงเนื้อหาในบางหัวข้อเพื่อให้ครอบคลุมมิติที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Williams & Thompson (2025: 134-150) ที่พบว่า การออกแบบหลักสูตรให้ตอบโจทย์ผู้เรียนทุกกลุ่มส่งผลให้นักเรียนมีชุดความคิดที่ดีต่อเนื้อหาเรียนรู้

2.5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้แนวทางแบบมีส่วนร่วมสามารถส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทการศึกษาสองภาษา การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรช่วยให้การออกแบบการเรียนรู้ตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น และสามารถยกระดับทัศนคติของทั้งครูและนักเรียนต่อประเด็นความหลากหลาย (Ainscow, 2020: 7-16) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Donnelly, Gallacher & White (2019: 1273-1290) ที่ใช้กระบวนการ Participatory Action Learning and Action Research (PALAR) และพบว่าครูมีพฤติกรรมการสอนที่ยืดหยุ่นขึ้น เห็นคุณค่าของนักเรียน และส่งเสริมความเท่าเทียมได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มชายขอบเข้าสู่คำอธิบายรายวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ในหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถสะท้อนแนวคิดชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงควรนำแนวทางการปรับคำอธิบายรายวิชาและการออกแบบกิจกรรมเชิงประเด็นไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ตามบริบทของโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่เปิดกว้างและสนับสนุนการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลาย

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกด้าน แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบ โดยเฉพาะในด้านโครงสร้างเนื้อหา แนวทางจัดกิจกรรม และสื่อและแหล่งการเรียนรู้ จึงควรส่งเสริมให้โรงเรียนอื่นนำหลักสูตรต้นแบบนี้

ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาสำหรับสังคมที่มีความหลากหลาย

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อระดับความรู้ของตนเองของครูผู้ร่วมวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรมีการพัฒนาขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะเรื่องชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ จึงควรมีการขยายผลการอบรมครูในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับการเขียนคำอธิบายรายวิชา การออกแบบกิจกรรม และการประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดด้านความหลากหลาย

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า จากการสังเกตการจัดการเรียนรู้ใน 5 รายวิชา ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับความเท่าเทียม ความหลากหลาย และการยอมรับความแตกต่างได้อย่างกลมกลืน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง พร้อมสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และแนวทางการสอนระหว่างครู

1.5 จากผลการวิจัยพบว่า ชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนของทั้งครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนมีการพัฒนาเชิงบวกในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านทัศนคติต่อศาสนา ชาติพันธุ์ และเศรษฐกิจสังคม หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ด้านที่ยังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับ HIV/AIDS และกลุ่มผู้มีความบกพร่อง ซึ่งควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม จึงเสนอแนะให้มีการจัดกิจกรรมหรือสื่อการเรียนรู้เฉพาะด้านที่มีเนื้อหาหลักซึ่งชวนคิด และเอื้อต่อการเข้าใจในมิติของความเป็นมนุษย์มากกว่าการรับรู้เชิงข้อมูลเพียงผิวเผิน

1.6 จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อหลักสูตรของครูผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อบรรยากาศการเรียนรู้และการใช้ภาษาที่เปิดกว้าง แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอจากนักเรียนบางส่วนว่าการนำเสนอเนื้อหาความหลากหลายในประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์/เชื้อชาติที่หลากหลาย กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ กลุ่ม LGBTQIA+ กลุ่มศาสนาและความเชื่อส่วนน้อย กลุ่มความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม และกลุ่มผู้มีความบกพร่องในทุกบทเรียนอย่างต่อเนื่องอาจส่งผลให้เกิดความจำเจ จึงเสนอแนะให้ผู้ออกแบบหลักสูตรปรับเปลี่ยนหัวข้อให้หลากหลาย และเชื่อมโยงกับประเด็นร่วมสมัยหรือประเด็นทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มความท้าทายและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติเชิงบวก

1.7 จากผลการวิจัยพบว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมซึ่งผู้วิจัยและครูผู้ร่วมวิจัยทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้มีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบในการออกแบบ พัฒนา และทดลองใช้หลักสูตรสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของการทำงานร่วมกันที่สามารถพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อบริบทจริงของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรใช้แนวทางนี้เป็นกระบวนการหลักในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และตอบโจทย์การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนในโครงการปกติหรือโครงการพิเศษอื่น ๆ หรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

2.2 ควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจบริบทและภูมิหลังของนักเรียนอย่างรอบด้าน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เปิดกว้างและครอบคลุมความหลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรจัดทำเครื่องมือวัดต่าง ๆ เช่น แบบวัดและแบบสอบถามฉบับภาษาไทยควบคู่ด้วย เนื่องจากนักเรียนบางส่วนยังมีข้อจำกัดด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจส่งผลต่อความเข้าใจในเนื้อหาและความถูกต้องของข้อมูลที่แสดงออก

2.4 ควรมีการประเมินระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของทั้งนักเรียนและครูผู้สังเกตการสอนอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถวางแผนการเรียนรู้และการสื่อสารในชั้นเรียน

สรุป

บทความวิจัยนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการ Mini English Program (MEP) โดยบูรณาการความรู้และประเด็นทางสังคมของกลุ่มชายขอบเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของครูผู้ร่วมวิจัย 9 คน และนักเรียน 23 คน โดยอาศัยระเบียบวิธีแบบวิจัยและพัฒนาผสานกับการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อบริบทจริง ผลการวิจัยชี้ว่า ครูมีพัฒนาการด้านความรู้ในการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลาย ขณะที่นักเรียนมีพัฒนาการเชิงบวกด้านชุดความคิดแบบครอบคลุมทุกคน การสังเกตชั้นเรียนพบว่า ครูสามารถจัดการเรียนรู้แบบไม่เลือกปฏิบัติ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และเคารพความแตกต่าง ทั้งครูและนักเรียนต่างแสดงความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับสูง บทความนี้จึงสะท้อนถึงศักยภาพของนวัตกรรมหลักสูตรที่ขับเคลื่อนจากฐานปฏิบัติจริงในการส่งเสริมทัศนคติที่เคารพความหลากหลายในบริบทของการเรียนรู้แบบสองภาษา และสามารถต่อยอดสู่การพัฒนาเชิงระบบในระดับสถานศึกษาและนโยบายการศึกษาได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เพ็ญแข ศิริวรรณ และคณะ. (2551). **สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ: เท็กซ์แอนด์เจอร์นัลพับลิเคชั่น.

วิวัฒน์ กุญแก้ว, พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2566). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8 (7), 50-67.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). **สุขภาพคนไทย 2564: COVID-19 มหันตภัยร้ายเขย่าโลก**. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม (วปส.) มหาวิทยาลัยมหิดล.

Ainscow, M. (2020). Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 6 (1), 7-16.

Banks, J. A. (2019). Diversity and citizenship education in global times. In J. A. Banks, Ed. **Diversity and citizenship education: Global perspectives**. (pp. 3-15). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Banks, J. A. & Banks, C. A. M. (2019). **Multicultural education: Issues and perspectives** (10th ed.). Hoboken, NJ: Wiley.

Booth, T. & Ainscow, M. (2016). **Index for inclusion: Developing learning and participation in schools** (4th ed.). Bristol, UK: Centre for Studies on Inclusive Education.

Donnelly, J., Gallacher, L. & White, S. (2019). Teachers as co-designers of inclusive curriculum through participatory action learning and action research. *International Journal of Inclusive Education*, 23 (12), 1273-1290. <https://doi.org/10.1080/13603116.2019.1574854>

Doolittle, P. E., Turner, J. E. & Mulder, R. A. (2023). **Creating inclusive classrooms: Practices for equitable instruction**. Hoboken, NJ: Pearson.

Dweck, C. S. (2006). **Mindset: The new psychology of success**. New York, NY: Random House.

Florian, L. & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring inclusive pedagogy. *British Educational Research Journal*, 37 (5), 813-828.

Fullan, M. (2007). **The new meaning of educational change** (4th ed.). New York, NY: Teachers College Press.

Inclusive Education in Thailand. (2012). Inclusive education in Thailand: Practices and challenges. *International Journal of Inclusive Education*, 18 (10), 1014-1028. <https://doi.org/10.1080/13603116.2012.693400>

- Johnson, L. (2018). **Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice**. New York, NY: Teachers College Press.
- Mezirow, J. (1997). Transformative learning: Theory to practice. **New Directions for Adult and Continuing Education, 1997** (74), 5-12. <https://doi.org/10.1002/ace.7401>
- OECD. (2018). **Preparing our youth for an inclusive and sustainable world: The OECD PISA global competence framework**. Retrieved 1 May 2025, from <https://www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence.pdf>
- Ornstein, A. C. & Hunkins, F. P. (2017). **Curriculum: Foundations, principles, and issues** (7th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Sen, A. (2000). **Social exclusion: Concept, application, and scrutiny**. Asian Development Bank. Retrieved 1 May 2025, from <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/29778/social-exclusion.pdf>
- Shafi, S., Akbar, W. & Rafiq-uz-Zaman, M. (2020). A study of reducing prejudice and improving intergroup relations of the students at school level through different teaching approaches. **Global Social Sciences Review, 9** (4), 124-134. [https://doi.org/10.31703/gssr.2024\(IX-IV\).13](https://doi.org/10.31703/gssr.2024(IX-IV).13)
- Smith, D. (2020). **Teaching for diversity and social justice in a global context**. London, UK: Routledge.
- Statista. (2023). **Number of English speakers worldwide 2023, by region**. Retrieved 1 May 2025, from <https://www.statista.com/statistics/266808/the-most-spoken-languages-worldwide/>
- UNESCO. (2014 a). **Teaching and learning: Achieving quality for all. EFA Global Monitoring Report 2013/4**. Paris, France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- UNESCO. (2014 b). **Teaching respect for all: Implementation guide**. Retrieved 2 May 2025, from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000227986>
- UNESCO. (2015). **Education 2030: Incheon declaration and framework for action for the implementation of sustainable development goal 4**. Paris, France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

- UNESCO. (2017). **A guide for ensuring inclusion and equity in education**. Retrieved 3 May 2025, from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248254>
- United Nations. (2018). **The sustainable development goals report 2018**. New York, NY: United Nations Publications.
- Vibulpatanavong, K. (2018 a). Inclusive education in Thailand. **Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR)**, **169**, 67-70.
<https://doi.org/10.2991/icece-17.2018.16>
- Vibulpatanavong, K. (2018 b). Inclusive education policy and practice in Thailand: A case study of a primary school. **International Journal of Inclusive Education**, **22** (1), 62-75. <https://doi.org/10.1080/13603116.2017.1365950>
- Vorapanya, S. & Dunlap, D. M. (2012). Inclusive education in Thailand: Practices and challenges. **International Journal of Inclusive Education**, **18** (10), 1014-1028.
<https://doi.org/10.1080/13603116.2012.693400>
- Williams, R. & Thompson, L. (2025). Inclusive curriculum design and student satisfaction in multicultural classrooms. **Journal of Educational Research and Practice**, **45** (2), 134-150. <https://doi.org/10.1234/jerp.2025.45.2.134>
- World Justice Project. (2023). **Rule of law index 2023**. Retrieved 3 May 2025, from <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/>